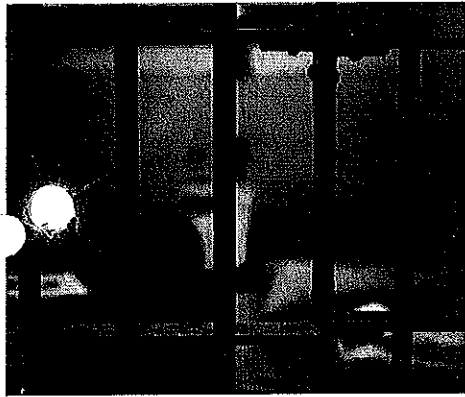

66 แม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับ “การค้ามนุษย์” ทั้งในแง่ของการป้องกันและปราบปรามอย่างเข้มข้น ทั้งตั้งกลไกในกระบวนการยุติธรรม จัดตั้งศาลคดีค้ามนุษย์ไม่ จนถึงปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมายต่างๆ

จนกระทั่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้เปิดเผย รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์หรือปริฟอร์ตประจำปี

ความยุติธรรมที่มาไม่ถึง

เรื่องจริงจาก ‘เหยื่อค้ามนุษย์’

2018 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายนที่ผ่านมา โดยปรับสถานะของ ประเทศไทยขึ้นเป็นระดับ-tier 2 หรือประเทศที่มีความ พยายามแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างชัดเจนที่จะพัฒนาให้ถึงระดับมาตรฐาน

แต่ขึ้นจาก 2 ปีที่ผ่านมาที่ไทยอยู่ในระดับ-tier 2

แม้จะได้รับการปรับให้ระดับที่ดีขึ้น แต่ไทยก็ยังต้อง พยายามแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัญหาที่ เกิดกับ “ผู้เสียหาย” ที่ยังเข้าไปไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม ทำให้หลายคนยังต้องเผชิญกับมารวมที่ซ้ำเติมเข้ามาในชีวิต

มูลนิธิผู้หญิงและกลุ่มหญิงผู้ชีวิตจริงได้ร่วมกันนำ เรื่องจริงที่ผู้เสียหายต้องเจอมาถ่ายทอดผ่านงานเสวนา ความยุติธรรมยังไม่ถึง ณ ห้องประชุม 205 คณะ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มส.ท้าวพระจันทร์

วงเสวนาเริ่มต้นด้วยการฉายภาพความเดือดร้อนของผู้เสียหายจาก “นิ” ตัวแทนกลุ่มหญิงผู้ชีวิต เปิดเผยว่า จาก การลงโทษผู้ต้องหาที่ถูกหลอกไปค้าประเวณี เธอพบว่า ผู้หญิงต้องพบกับความยากลำบากหลายอย่าง ส่วนหนึ่ง คือเรื่องระยะเวลาในการดำเนินคดีที่ยาวนาน ซึ่งกว่าจะได้ รับความเป็นธรรมต้องใช้เวลานานไม่น้อย อย่างกรณีบังคับค้า บริการที่ผู้ต้องหา 2543 กว่าคดีจะสิ้นสุดขั้นก็ใช้เวลาถึง 12 ปี ค่าเสียหายมากกว่า 5.59 ล้าน นำมาสู่ปัญหาเรื่องที่ 2 อย่างคือผู้เสียหาย ที่ผู้ต้องหาไม่ได้รับชดเชย เพราะเมื่อจะ ยึดทรัพย์สินชดเชยคดีแล้ว จำเลยก็ยื่นพินัยทรัพย์อีก ซึ่งก่อน ไปเหยื่อก็ต่างเป็นหนี้อยู่แล้ว หลายคนต้องขายบ้านเพื่อมาสู้ คดีที่ยาวนานนี้ด้วย

นอกจากนั้น “นิ” เผยว่ายังมีปัญหาเรื่องการนำผู้

ศิริพร สะโคธมาเนค

กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งเป็นไป ได้ช้าและมีช่องว่าง อย่างกรณี ของการบังคับค้ากามที่อัตรา ปี 2549 แม้ผู้กระทำความผิดถูกตัดสิน ให้จำคุก แต่ก็ไม่สามารถนำตัวมา ลงโทษได้ ชำร่วยยังบินไปกลับ ประเทศไทย-อิตาลีได้อีก ไม่เว้น แม้แต่เรื่องที่แอฟริกาใต้เมื่อปี 2559 กับกรทลายร้านมวด เมื่อ หลายหน่วยงานต่างพร้อมใจกัน

บินไปรับผู้เสียหายกลับไทย แต่จนวันนี้เหยื่อเหล่านั้นไม่อาจ ประสานหาผู้รับผิดชอบคดีนี้ได้อย่างแท้จริงเลย

นั่นทำให้ “นิ” บอกว่า ปัญหาทั้งหมดส่งถึงจิตใจของ เหยื่อผู้ถูกกระทำโดยตรง ตั้งแต่การไม่สามารถอยู่ในหมู่บ้าน เดิมได้ เพราะจำเลยที่หลอกไปทำงานเมืองนอกก็เป็นคนใน หมู่บ้านที่ใกล้ชิดกัน ลูกๆ ของหญิงเหล่านี้ต้องถูกตีตึงว่า เป็นลูกของผู้หญิงขายตัว มีหน้าซ้ำเมื่อศาลตัดสินว่าขณะแ่ ผู้ผิดยังลอยนวล ก็ทำให้เกิดคำถามตามมาว่าผิดเองเสียอีก

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือเรื่องของผู้หญิงมองทางด้าน กฎหมาย ที่ ศิริพร สะโคธมาเนค ประธานมูลนิธิผู้หญิง ชีวี ี่ เนื่องจากผู้พิพากษาเลือกใช้กฎหมายแตกต่างกันในชั้นต้น อุทธรณ์ และฎีกา อย่างกฎหมายการค้ามนุษย์ และกฎหมายอาญา ทำให้โทษต่างๆ นั้น แตกต่างกันไปได้ดวย กับเรื่องความยุติธรรมนั้น พล.ต.อ.ชัชวาลย์ สุข สมจิตร จากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ดูแลในเรื่องนี้มา นาน มองว่า ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้พิจารณาเรื่องค้ามนุษย์

พล.ต.อ.ชัชวาลย์ สุขสมจิตร

ครอบครัวอยู่ นับตั้งแต่ปี 2551 มา ไทยมีกฎหมายการค้ามนุษย์ ใช้ ซึ่งก่อนหน้านี้เราก็มีกฎหมาย เรื่องการค้าประเวณีผู้หญิงและ เต็กอยู่ หรือแม้แต่กฎหมาย แรงงาน หากคดีไม่เข้าองค์ ประกอบการค้ามนุษย์ก็สามารถ ใช้กฎหมายเดิมได้ ปัญหาจึงอยู่ที่ การนำไปบังคับใช้ต่างหาก เรื่อง นี้จากกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของ เทคนิคในการดำเนินคดี

“ที่สำคัญคือหากจะพูดเรื่องความยุติธรรมที่มองไม่เห็น จริงๆ ก็ไม่ใช่แค่พูดเรื่องผู้หญิงที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจาก การดำเนินคดีเท่านั้น แต่ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่แม้แต่จะ มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการ เพราะไม่รู้กฎหมาย ไม่รู้ช่องทาง ประเด็นสำคัญจึงควรอยู่ที่การให้ความรู้ เพื่อป้องกันปัญหา ค้ามนุษย์เสียมากกว่า” พล.ต.อ.ชัชวาลย์เผย

นอกจากนี้ ในวงเสวนา “นิ” ตัวแทนจากกลุ่มผู้หญิงผู้ ยังได้เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาไว้ว่า ควรจะมีการจัดตั้ง กองทุนถาวรเพื่อดำเนินคดีการค้ามนุษย์ ให้ผู้เสียหาย หน่วยงาน ร้องขอได้เมื่อต้องการสนับสนุนในการดำเนินคดี ให้ มีผู้จัดการรายกรณีในคดีค้ามนุษย์ ให้คำปรึกษา และประสาน หน่วยงานต่างๆ ท้ายที่สุดคือควรมีกลไกติดตามบังคับคดีที่มี ประสิทธิภาพ รวมไปถึงการติดต่อกับต่างประเทศอีกด้วย

และแม้ว่าจะจะเป็นเพียงการแลกเปลี่ยนความรู้ แต่การ ทำงานเพื่อเหยื่อค้ามนุษย์ยังคงต้องดำเนินต่อไป

		Subject Heading :
Source :	มติชน	
Date :	17 ก.ค. 2561	Page : 15 No: 61228336

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

20 ปีแห่งความสับสนอลหม่าน!

บทความนี้อาจเริ่มต้นด้วยการเชิญชวนทุกท่านที่มีโอกาสให้อ่าน “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” (พ.ศ. 2560-2578) แล้วฉบับเต็มจะยาวมากจนไม่อาจอ่านได้ แต่อยากชวนอ่านฉบับย่อของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีความยาวประมาณ 120 หน้า

ที่อยากชวนท่านทั้งหลายอ่าน เพราะสภาพนิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบแล้ว โดยใช้เวลาพิจารณา 2 วาระรวดในเวลาเพียง 1 ชั่วโมง แต่ผลที่เกิดขึ้นตามมาในอนาคตก็คือ ยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ในการกำหนดทิศทางของประเทศเป็นระยะเวลาถึง 20 ปี ...อนาคต 20 ปีของประเทศไทยใช้ระยะเวลาพิจารณาเพียง 1 ชั่วโมงเท่านั้น

แผนยุทธศาสตร์หรือแผนรัฐประหาร

ประเด็นสำคัญที่ต้องตระหนักในเบื้องต้นก็คือ แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้มีผลบังคับทางกฎหมาย เพราะหากรัฐบาลในอนาคตไม่กระทำตามจะมีความผิดทางกฎหมาย และอาจถูกถอนจากความเป็นรัฐบาลได้ ดังนั้นเมื่อรัฐบาลทหารทำให้ยุทธศาสตร์กลายเป็นกฎหมาย ยุทธศาสตร์ฉบับนี้จึงอาจถูกตีความได้ว่าเป็นดัง “รัฐประหารเงียบ” ของคสช. ที่ทำให้รัฐบาลทหารสามารถบังคับให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในอนาคตต้องดำเนินการในกรอบที่ถูกกำหนดโดยรัฐบาลทหารเป็นระยะเวลาถึง 20 ปี หรือคิดเป็น 5 สมัยของรัฐบาลเลือกตั้ง

ผลที่มีนัยสำคัญอย่างชัดเจนในอนาคตก็คือ รัฐบาลที่แม้จะชนะเลือกตั้ง แต่ก็ไม่อยู่ในสถานะที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายและ/หรือยุทธศาสตร์ของประเทศได้ หากแต่ต้องดำเนินการตามสิ่งที่รัฐบาลทหารได้กำหนดเป็นมรดกทิ้งไว้ จนอาจจะต้องถือว่าเป็นการสืบทอดอำนาจอย่างที่รัฐบาลทหารชุดอื่นไม่เคยกระทำมาก่อน และเป็นการสืบทอดอำนาจที่ไม่มีเสียงโต้แย้งเท่าใดนัก อีกทั้งยังเป็นการสืบทอดอำนาจที่มีกระบวนการทางกฎหมายรองรับด้วยการอาศัยมติของ “สภารัฐประหาร” ที่สมาชิกทั้งหมดมาจากกาแต่งตั้งของคณะรัฐประหาร

จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแผนยุทธศาสตร์นี้ไม่ผ่าน “ฉันทามติ” จากรัฐสภาที่เป็นตัวแทนของประชาชน แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้จึงมีสถานะเป็นเพียงแผนของรัฐบาลทหาร การจะนำเอาแผนเช่นนี้มาบังคับใช้กับอนาคตของประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้าจึงอาจถูกโต้แย้งในเรื่องความชอบธรรมได้

การขึ้นใจทางการเมือง

ผลจากสภาวะของการที่รัฐบาลใหม่ไม่อาจทำ

ยุทธศาสตร์ได้ จึงเท่ากับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ไร้ค่าเป็นอย่างยิ่ง เพราะจุดเด่นหรือ "จุดขาย" ของรัฐบาลคือการทำนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ "โดนใจ" ประชาชน และให้ประชาชนเห็นว่านโยบายหรือยุทธศาสตร์ในเรื่องนั้นๆ ประสบความสำเร็จ และกลายเป็น "แบรนด์การเมือง" ของพรรคสำหรับการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้น

ฉะนั้นข้อบังคับให้รัฐบาลในอนาคตต้องกระทำตามสิ่งที่รัฐบาลทหารปัจจุบันกำหนดขึ้นจึงไม่ต่างอะไรกับ "การขึ้นใจทางการเมือง" เพราะประชาชนและพรรคที่พวกเขาออกเสียงเลือกเข้ามาด้วยการประกาศนโยบายในการบริหารประเทศอย่างใดก็แล้วแต่ กลับต้องมาดำเนินการตามแนวทางที่รัฐบาลทหารกำหนดขึ้น และมีอายุบังคับใช้ถึง 20 ปี

เงื่อนไขเช่นนี้ทำให้เกิดคำถามในเบื้องต้น 2 ประการว่า 1) ด้านนโยบายของพรรคในช่วงของการหาเสียงขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติของรัฐบาลทหาร จะเป็นดังการประกาศเตรียมตัวกระทำ "ความผิดล่วงหน้า" ด้วยหรือไม่ เนื่องจากได้มีการกำหนดในทางกฎหมายแล้วว่า ยุทธศาสตร์ 20 ปี เป็นสิ่งที่รัฐบาลในอนาคตจะต้องดำเนินการตามอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงได้

และ 2) การประกาศนโยบายที่แตกต่างเช่นนี้จะมีผล

อย่างไร เมื่อพรรคที่ประกาศทิศทางดังกล่าวขณะในการเลือกตั้งได้เข้ามาเป็นผู้บริหารประเทศ แล้วนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงจะต้องถูก "ทิ้งถังขยะ" เพียงเพราะขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ของรัฐบาลทหาร ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็เท่ากับว่าหลังจากการเลือกตั้งเกิดขึ้น สถานะของรัฐบาลทหารที่หมดวาระไปแล้วยังคงดำรงอยู่ในเชิงนโยบาย

สภาวะเช่นนี้ส่งผลให้สิ่งที่เรียกว่า "การเปลี่ยนผ่านทางเมือง" จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย และขณะเดียวกันก็จะทำให้เสียงของประชาชนที่ขณะการเลือกตั้งไม่มีความหมาย เพราะยุทธศาสตร์ของรัฐบาลทหารต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติ ไม่ใช่นโยบายจากการหาเสียงของพรรค

การหาเสียงด้วยการประกาศนโยบายใหม่เพียงใดจึงไม่มีความหมายอะไรทั้งสิ้น เพราะรัฐบาล คสช. ยังดำรงอำนาจในการเป็นผู้ควบคุมนโยบายของรัฐบาลในอนาคต

ทฤษฎีทฤษฎี

การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจะมีบทบาทโดยตรงในการดำรงสภาวะของระบอบอำนาจนิยมให้คงอยู่ต่อไป เว้นแต่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขนาดใหญ่ที่นำไปสู่การพังทลายของระบอบนี้ แต่หากไม่เกิดสภาวะเช่นนั้นแล้ว กติกาของรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นภายใต้ระบอบทหาร

ผนวกเข้ากับภารกิจบังคับใช้ยุทธศาสตร์ 20 ปีของรัฐบาลทหาร จะส่งผลให้การเปลี่ยนผ่านในอนาคตเป็นการก้าวจากระบบอำนาจนิยมแบบหนึ่งไปสู่ระบบอำนาจนิยมอีกแบบหนึ่ง และทหารจะยังคงเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทและอำนาจทางการเมืองต่อไป ความหวังว่าการเปลี่ยนผ่านทางทางการเมืองจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ "ทหารกลับกรมกอง" จึงอาจกลายเป็นเพียงอาการ "ฝืนกลางแดด" เพราะระบบรัฐบาลทหารยังคงอยู่ด้วยการบังคับใช้ยุทธศาสตร์ 20 ปี

ในสภาวะเช่นนี้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวจึงกลายเป็น "ทนายทอสูร" เพราะมรดกของ คสช. ชุดนี้จะอยู่กับระบบการเมืองไทยยาวนานไปอีกถึง 20 ปี และเป็น 20 ปีที่รัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งแต่ถูกบังคับให้ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลทหาร จนอาจคาดคะเนได้ว่า อาจจะเป็น 20 ปีแห่งการล้มลุกคลุกคลานครั้งใหญ่ของการเมืองไทย

ผลสืบเนื่องของการเปลี่ยนผ่านทางเมืองของไทยจากปัจจัยเช่นนี้ ทำให้สามารถคาดเดาได้ถึงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะในที่สุดแล้วจะไม่มีรัฐบาลใดยอมถูกพันธนาการอยู่ภายใต้แผนของรัฐบาล คสช. โดยไม่ต่อสู้ดิ้นรนในทางการเมือง และการต่อสู้เช่นนี้อาจขยายตัวเป็นความรุนแรงได้ไม่ยากนัก เมื่อแผนยุทธศาสตร์นี้ถูกใช้เป็น "เครื่องมือของการบังคับ" และมองไม่เห็นช่องทางของการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ดังนั้นการเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในอนาคตจึงเหลือทางเลือกแต่เพียงประการเดียวคือ "การใช้ความรุนแรง" เท่านั้น

แผนยุทธศาสตร์ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้

ถ้าพิจารณาด้วยหลักเหตุผลแล้วจะเห็นได้ชัดเจนว่าไม่มีแผนยุทธศาสตร์ของประเทศใดถูกร่างขึ้น และให้มีผลบังคับใช้ในลักษณะที่เป็นกฎหมาย อีกทั้งยังบังคับใช้โดยไม่มีควมยืดหยุ่นและแก้ไขไม่ได้ แผนยุทธศาสตร์เช่นนี้อาจทำนายล่วงหน้าได้ว่า จะเป็น "ยุทธศาสตร์ของความล้มเหลว" ในตัวเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักเรียนในวิชายุทธศาสตร์จึงถูกสอนเสมอว่า การทำแผนยุทธศาสตร์ต้องการความยืดหยุ่น เพราะสังจรรยาที่ไม่อาจโต้แย้งได้ในทางยุทธศาสตร์ก็คือ อนาคตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยุทธศาสตร์จึงมีนัยถึงความยืดหยุ่นและการปรับตัว

นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ 20 ปีกลับกำหนดปัจจัยสภาวะแวดล้อมด้วยเรื่องเก่าเกือบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติด้านความมั่นคง หรือกล่าวได้ว่านักยุทธศาสตร์ของรัฐบาลทหารเกาะติดอยู่กับปัจจัยในอดีต จนมองไม่เห็นปัจจัยความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งการจะต้องนำมาบังคับใช้ในกรอบระยะเวลา 20 ปี จึงอาจทำให้แผนฉบับนี้กลายเป็น

"สินค้าตกยุค" ได้ทันที

สมมุติว่าถ้ายุทธศาสตร์ฉบับนี้เริ่มต้นมีผลบังคับใช้ในปี 2562 เราก็จะเห็นได้ทันทีว่าแผนฉบับนี้ล้าสมัยไปแล้วกับโลกในปีหน้า มิใช่ต้องกล่าวถึงโลกในอีก 20 ปีข้างหน้า ซึ่งยังไม่อาจประเมินสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม

เงื่อนไขเช่นนี้ชี้ให้เห็น "กฎเหล็ก" ในกระบวนการทำแผนยุทธศาสตร์ว่า ยุทธศาสตร์เป็นสิ่งที่จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความ เป็นจริงอันเป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต เพราะยุทธศาสตร์ที่วางอยู่บนรากฐานการประเมินสภาวะแวดล้อมปัจจุบันที่ล้าสมัยหรือผิดพลาด ก็คือการพาประเทศไปสู่อนาคตด้วยความล้มเหลว หรืออาจกล่าวเป็นข้อเตือนใจในเบื้องต้นว่า "ยุทธศาสตร์ผิดประเทศพัง!"

โลกเปลี่ยน ยุทธศาสตร์ต้องเปลี่ยน

แผนยุทธศาสตร์ที่ผูกโยงอยู่กับปัจจัยของโลกในอดีตย่อมตอบสนองต่อความสำเร็จในอดีต หรือกล่าวเปรียบเทียบบนแบบวิชาทหารได้ว่า ความสำเร็จทางยุทธศาสตร์ไม่ใช่การทำแผนเพื่อให้รัฐบาลชนะในสงครามครั้งที่แล้ว ... แผนยุทธศาสตร์ที่ดีจะต้องเอื้อให้รัฐบาลชนะสงครามในอนาคตต่างหาก การวางแผนเพียงเพื่อให้ได้รับชัยชนะในสงครามครั้งก่อนจะมีประโยชน์อันใดเล่า และยุทธศาสตร์ 20 ปีของรัฐบาล คสช. ก็อยู่ในสถานะเช่นนี้ที่เป็นดังการเตรียมรับมือกับโลกที่กำลังผ่านเลยไป

หากอ่านในรายละเอียดแล้วก็น่ากังวลว่า รัฐบาลทหารยึดโยงอยู่กับแผนยุทธศาสตร์ในแบบที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ จนเสมือนว่าโลกของผู้กำหนดยุทธศาสตร์ไทยหยุดนิ่ง จึงต้องทำแผนยุทธศาสตร์ในแบบหยุดนิ่ง ซึ่งถ้าข้อสังเกตนี้เป็นจริงแล้ว รัฐบาลไทยจะมียุทธศาสตร์สำหรับโลกในอดีตไปเพื่ออะไร แต่ปัญหาก็คือ แล้วเราจะเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์นี้ได้อย่างไร เมื่อแผนนี้ได้กลายเป็นกฎหมายภาคบังคับไปแล้ว

อย่างไรก็ตามแผนยุทธศาสตร์ที่ดีจึงต้องเปิดโอกาสให้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่ถ้าบังคับใช้และเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ก็เท่ากับเป็นการส่งสัญญาณว่า อนาคตของประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้าจะเต็มไปด้วย "ความสับสนอลหม่าน" อย่างยิ่ง เพราะยุทธศาสตร์ชาติของไทยเดินตามไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก!

สุรชาติ บำรุงสุข